

EPIFANIA

HELIGA TRE KONUNGARS DAG

Epistel: Jes. 60:1-7. Evangelium: Matt. 2:1-12. Predikan: Luk. 11:29-36., av Ingemar Andersson (LFS)

KRISTI UPPENBARELSE

Epifania är namnet på den här helgdagen och ordet betyder ”uppenbarelse”. Episteltexten från Jesaja talar om hur Herrens härlighets ljus skall uppenbaras och lysa i mörkret över Sion och över hedningarna. Redan Bileam hade profeterat om stjärnan som träder fram i Jakob (4 Mos. 24:17) och i evangeliet för i dag hör vi om de vise männen från Österlandet, som sett stjärnan och följde den för att få ge den nyfödde judakonungen sin hyllning. Kanske hade de läst Bileams profetia, kanske levde kunskapen kvar i Östern alltsedan Israels fångenskap i Babel – alltnog, de vise från Östern följde det Ord och det ljus de fått – och det ledde dem fram till Jesus, Frälsaren. Gud give, att vi allesammans måtte följa deras exempel! Dagens predikotext vittnar för oss om motsatsen, om hur den naturliga människan reagerar inför mötet med Jesus. Stora människoskaror samlades där Jesus drog fram. Man såg hans under, man lyssnade till hans undervisning, man hade tillgång till profeternas skrifter och många visste gott besked om vad som stod i dem. Man var väl insatt i Guds ord – men ändå: ”*Han kom till sitt eget, och hans egna tog inte emot honom.*” Joh.1:11. Och Jesus säger i dagens text: ”*Detta släkte är ett ont släkte.*” Jesus hade gjort ett stort under. För detta anklagades han för att vara i förbund med Beelsebul, djävulen själv. Andra försökte snärja honom och begärde tecken från himlen, men det enda tecken de skulle få, säger Jesus, var profeten Jona tecken.

”SE DÄRFÖR TILL ATT LJUSET I DIG INTE ÄR MÖRKER”

”Ingen är så blind som den som inte vill se och ingen är så döv som den som inte vill höra”, är ett gammalt talesätt. Jesus säger själv om en del av sina åhörare, att på dem skall uppfyllas Jesajas profetia om att inte kunna se och inte kunna höra. Matt. 13:13-15. Grekerna begär visdom och judarna tecken för att tro – men vi predikar Kristus som korsfäst, för judarna en stötesten och för hedningarna en dårskap, skriver Paulus. (1 Kor.1:22 f.). Det mänskliga förnuftet står och har alltid stått hindrande i vägen för tron. Så var det då, så är det nu. Att Jesus gjorde tecken som väckte den största förundran, hjälpte inte. Man begärde nya tecken för att ”tro”.

I dagens kristenhet är man mer rationell. Man tar bort allt som kan stöta förnuftet. Så får man en lagom kristendom – en förfalskad kristendom som inte kan rädda och frälsa en enda människa, en kristendom som leder människor vilse och störtar dem i fördärvet. Vår text innehåller den allvarligaste varning: ”*Se därför till att ljuset i dig inte är mörker.*”

Nu har julepistelns ord om att ”det folk som vandrar i mörkret skall se ett stort ljus” blivit verklighet. Och ljuset skall stå på ljusstaken! Guds ord i lag och evangelium skall predikas för människorna till syndakännedom, omvändelse och frälsning. Så skall det vara i en kristen kyrka! Där ifrågasätts inte Guds ords sanningar. Där bortförklaras inte dess domar över synden och där inskränkes inte på evangeliets nådelöften. I inledningen till breven till de sju församlingarna i Uppenbarelseboken säger Johannes att han såg en som liknade Människosonen stående mitt ibland ljusstakarna. Församlingarna liknas vid sju ljusstakar av guld. De hade satt ljuset på ljusstaken – men, de stod i fara. ”*Se därför till att ljuset i dig inte är mörker*”, säger Jesus. Det gäller för församlingen, för kyrkan och det gäller för den enskilde. Till Uppenbarelsebokens församlingar riktas uppmaningen: ”*Vänd om, annars skall jag komma över dig och flytta din ljusstake från dess plats!*”

Den varningen har vi anledning ta till oss! Själafienden är en tusenkonstnär och är outtröttlig i sina försök att få oss bort från Ordet, ta från oss frimodigheten och bekännarmodet och få oss att sätta ljuset under skäppan.

Det brukar sägas, att den Bibel världen läser är de kristnas liv. Måne det blir så många tillfällen till den sortens läsning för världens barn i vår tid? *Låt ert ljus lysa för människorna, så att de ser era goda gärningar och*

prisar er Fader i himmelen, säger Jesus i bergspredikan. Och Paulus uppmanar de kristna i Filippi, att göra allt utan att klaga och tveka, så att ni blir fläckfria och rena, Guds oskyldiga barn mitt ibland ett falsket och fördärvat släkte, bland vilka ni lyser som stjärnor i världen, när ni håller fast vid livets ord.

Trettondedag jul är sedan gammalt förknippad med missionen. Och för många av oss är mission förknippad med en uppgift i främmande länder långt borta – men missionsfältet har runt omkring oss, i hem och familj, i församlingen, bland vänner och grannar, på arbetsplatsen, ja, varhelst en kristen går fram skall kunskapen om Guds härlighet i Kristus Jesus sprida sitt sken. Det är så många som den här tidsålderns gud har förblindat så att de inte ser ljuset från evangeliet om Kristi härlighet. Gud hjälpe oss att leva så nära Frälsaren att hans ljus finge lysa för oss och våra medmänniskor!

JONA TECKEN

Jona fick uppdraget att låta Guds ord sprida sitt sken i den stora staden Nineve i Assyrien. Men Jona ville inte. Han sökte efter möjligheter att slippa. Så flydde han åt motsatt håll och gick ombord på ett skepp till Tarsis. Men Gud sände en fruktansvärd storm över dem, så att båten höll på att gå under. När det kommer fram, att stormen har att göra med Jonas flykt undan Herrens kallelse och uppdrag, säger Jona till sjömännen att kasta honom i havet, så skall stormen lägga sig och deras liv räddas.

Detta var en del av det Jona tecken, som Jesus talar om. Jesus gick i döden i vårt ställe, för att vi skulle räddas till livet. Men Jesus dog inte som Jona. Jona offrades för egen olydnad, för egna överträdelse. Jesus offrades för vår skull, för våra synder och överträdelse. *Vad jag inte har stulit måste jag ersätta*, säger Jesus genom psalmisten, Ps. 69:5. Och i den 40:e psalmen säger han genom David: *Mina missgärningar har gripit mig fatt. De är flera än håren på mitt huvud och mitt mod har övergivit mig.*

Men Jona tecken rymmer fler aspekter. Efter tre dagar återkom Jona till livet. Den stora fisken, som slukat honom, kastade upp honom på land. Detta var en direkt förebild till vad som skulle ske med Jesus. Jesus säger själv i parallelltexten i Matt 12: *Ty liksom Jona var i den stora fiskens buk i tre dagar och tre nätter, så skall Människosonen vara i jordens inre i tre dagar och tre nätter.*

Och Jona blev ett tecken för folket i Nineve, säger Jesus i vår predikotext. På samma sätt skall Människosonen bli ett tecken för detta släkte, säger han. Efter Guds hårda fostran av sitt motsträviga sändebud gick Jona till Nineve med Herrens ord. Det som finns nedtecknat i vår Bibel av Jonas predikan är ett kort domsord: *Om fyrtio dagar skall Nineve bli ödelagt.* Och den predikan blev trodd. Från kungatronen till den enklaste koja utlystes fasta i säck och aska – ja, till och med husdjuren sattes på fasta och alla uppmanades att med all kraft vända om från sin onda väg och ropa till himmelens Gud om nåd och förbarmande. Och Herren vände i nåd sitt ansikte till Nineves folk.

Att Jona blev ett tecken för nineviterna på samma sätt som Jesus blev ett tecken för vårt släkte betyder att nineviterna fick höra såväl lag som evangelium. De fick vara med om det som är Trettondagens ämne: *”Guds Sons uppenbarelse.”* Och de kom till tro på Frälsaren – på honom som en gång i tidernas fullbordan skulle komma.

Kan man veta det? Kan man veta att nineviterna kom till tro? Ja, det kan man veta av Jesu ord i vår text i dag. Det finns teologer, fromma och lärda män, som hävdar att berättelsen om Jona bara är en from legend, en vacker saga som innehåller många goda lärdomar, men som inte kan ha hänt på riktigt. Den som säger så hävdar därmed att Jesus far med osanning, att han ljuger. De är av samma släkte som dem som anklagade Jesus för att stå i förbund med Beelsebul. De är själva av den fadern djävulen och det är hans ärenden de går i sin förmenta fromhet. Men den som drar Jesu ord i tvivelsmål har själv ställt sig under fördömsen. Vål vore om sådana likt folket i Nineve klädde sig i säck och aska och kröp i stoftet inför Herren och ropade om nåd och förlåtelse för sin ondska.

TY SE, HÄR ÄR MER ÄN JONA

Händelserna i Jona bok har en gång ägt rum här på jorden. Det vet vi av Jesu egna ord. Det är inga fantasifigurer eller sagoväsen som skall träda upp på domens dag, utan människor från Nineve, som trodde Guds ord, skall träda fram till dom över alla dem som förkastat ordet om Frälsaren. *Ty se, här är mer än Jona.*

På samma sätt blir det med drottningen av Söderlandet, drottningen av Saba. Blotta ryktet om Salomos vishet och vad han gjort för Herren fick henne att resa från ”jordens yttersta gräns”, som det står, för att få höra mera. Och de Herrens ord hon fick höra blev henne till omvändelse, för också hon skall i domen stå upp till en dom över alla dem som föraktat och förkastat honom, som är långt, långt mer än Salomo i all hans vishet, rikedom och makt.

Profeten Jonas tecken – det tecken som talar om Honom som offrades, dog och uppstod, det tecknet är oss givet till tro och frälsning. Låter man sig inte nöja med detta, utan skall ha något annat och mera för att tro – då får man fortsätta att famla i mörkret för att till sist stupa i avgrunden. Men Jesus är det rätta ljuset, som kan lysa upp vårt mörker. Johannes döparens far Sakarias profeterade: *En soluppgång från höjden skall besöka oss, för att ljus skall skina över dem som sitter i mörker och döds-skugga och styra våra fötter in på fridens väg.* Själv säger Jesus: *Jag är världens ljus. Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus. – Tro på ljuset, medan ni har ljuset, så att ni blir ljusets barn.* Joh.8:12;12:36.

Amen.